

**Je evaluácia profesia?
.... a mala by byť?**

The logo consists of the letters 'SES' in a bold, blue, sans-serif font, centered within a white circular background. The letters are slightly shadowed, giving a 3D effect.

SES

Audit

- **prvé zmienky, Perzia, 521 p.n.l.**
- **Egypt, daňové príjmy – 2 nezávislí úradníci**
- **Rím, kvestori, kontrola evidencie v provinciách**
  - **audire – potvrdzovali správnosť info podávaných podriadenými**
- **1844, britský Zákon o akciových spoločnostiach – auditovaný finančný výkaz / súvaha; 1900 nezávislí auditori**
- **USA 1933, finančné škandály**
- **SR 2002, zákon o audítoroch**

Profesionalizácia

- prvé diskusie o profesionalizácii – USA
- dôvod: dopyt > ponuka, konkurenčné prostredie
  - AEA 5600 členov (2007)
  - konzultanti, ekonómovia, učitelia, psychológovia, ...
- **Profesionalizácia** - vytvorenie a prijatie formálnych alebo neformálnych pravidiel, postupov certifikácie a vzdelávacieho systému v oblasti evaluácie
- **základné charakteristiky:** profesionálna prax, súbor kompetencií a pravidiel vstupu
- **definícia evaluácie**

Profesia

- **Povolanie/ profesia:** trvalá činnosť, ktorú človek vykonáva ako zamestnanie a na ktorú sa pripravil učením, štúdiom:
základná charakteristika, kompetencie, pravidlá
- **Profession** - a type of job that requires special education, training, or skill
- **Kompetencie** - oprávnenosť na niečo, schopnosť alebo spôsobilosť, -
kompetencie - súbor kritérií pre posudzovanie vedomostí, zručností a schopností jednotlivcov a tímov, ktorí sa podieľajú na navrhovaní, realizácii, kontrole alebo riadení evaluácií

Pozitíva vs negatíva profesionalizácie

- zlepšenie prestíže a postavenia evaluátorov
- vyššie ohodnotenie
- väčší vplyv na obsah univerzitného vzdelávania
- uľahčenie výberu
- zlepšenie kvality evaluácií

- multidisciplinárny odbor, ťažké určiť vzdelanie
- blokovanie prístupu do evaluácie
- je zložité identifikovať a overiť expertízu a príspevok evaluátora – klient
- kompetencie sa posudzujú podľa noriem, ktoré potrebujú veľa ľudských zdrojov, času a financií

Certifikácia v Kanade

- **vysoko rozvinutá evaluačná kultúra**
  - príprava evaluačnej charty, 2000
  - profesná komora, 2006
  - poverenie (credential), 2010
- faktory, z literatúry nezohrali s diskusiami závažnú úlohu
  - národné špecifiká
  - počiatočné štádium
  - + identita, - náročnosť procesu

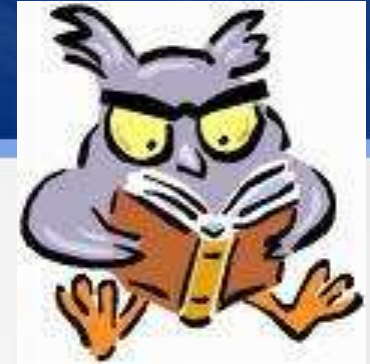
Kompetencie IDEAS

http://www.ideas-int.org/documents/file_list.cfm?DocsSubCatID=48

- **nadnárodný systém**
- **3 predpoklady:**
  - **základný súbor rešpektovaný bez ohľadu na miesto**
  - **klúčové kompetencie nezávisia od klienta**
  - **vlastné kontextovo špecifické kompetencie**
  - **všetky kompetencie – tím**
  - **určujúci - cieľ, rozsah a metodika konkrétnej evaluácie**
  - **slúžia na poučenie a ďalší rozvoj, nie ako bariéra**
  - **podpora etického kódexu**
  - **3 sady - evaluátori, manažéri, klienti**

1. Profesné základy rozvojevej evaluácie

- **pozná základnú literatúru**
- **pozná a využíva koncepty, terminológiu a definície**
- **rozumie prístupom, metódam a nástrojom a využíva ich**
- **snaží sa pochopiť všetky súvislosti intervencie rozvíjaním, prehodnotením či revidovaním jej logiky**
- **preukazuje vhodné inter-kulturálne kompetencie /citlivosť**
- **pozná etický kódex IDEAS a správa sa v súlade s ním**
- **pozná a aplikuje medzinárodne uznávané štandardy a princípy**
- **sleduje evaluačné siete a pracuje na svojom zlepšovaní**
- **snaží sa o vybudovanie sektorovej expertízy**

2. Monitorovacie systémy

- **demonštruje zručnosti v príprave a využívaní monitorovacích systémov a dát**

3. Plánovanie

- **vopred zmapuje situáciu a plánuje evaluáciu**
- **snaží sa minimalizovať náklady evaluácie - plánuje, zapája všetkých aktérov, využíva existujúce údaje a ak je to vhodné realizuje spoločné evaluácie**
- **pri plánovaní zohľadňuje možné (ne)plánované efekty intervencií, či už pozitívne alebo negatívne**
- **vypracúva čo najrealistickejší plán na zodpovedanie evaluačných otázok a cieľa evaluácie**

4. Riadenie

- **zúčastňuje sa evaluácie ako člen tímu, demonštrujúc vodcovské a tímové schopnosti**
- **riadi evaluačné úlohy a zdroje tak, aby boli splnené včas, s prostriedkami, ktoré na to boli vyčlenené a vo vysokej kvalite**
- **buduje a udržiava konštruktívne vzťahy so všetkými aktérmi**
- **poskytuje usmernenie iným v rámci organizácie aj mimo nej, v oblasti plánovania, dizajnu, metód a prístupov**
- **ak evaluácie riadi, vzťahujú sa na ňaj kompetencie špecifikované pre manažérov**

5. Realizácia

- **vykonáva prácu v teréne s ďalšie prieskumy v súlade s plánom a dobrou evaluačnou praxou**
- **správne analyzuje a interpretuje dáta, vyvodzuje závery na základe zistení/dôkazov a ak si to zadanie žiada, tvorí zmysluplné odporúčania**

6. Komunikovanie

- **propaguje využitie evaluácií prostredníctvom efektívnej komunikácie v každom štádiu evaluácie, podporujúc transparentnosť evaluačných metód, a sprístupnenie evaluačných zistení**
- **poskytuje príležitosť pre hodnotených okomentovať návrh evaluácie a jej zistení, záverov a odporúčaní, a vhodne zapracúva spätnú väzbu**

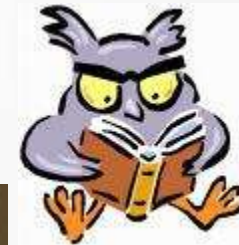

7. Poučenie sa

- **čerpá z ukončených evaluácií kvôli poučeniu sa z procesu a kvality evaluácie**
- **podporuje ďalšie sledovanie pokroku v realizácii evaluačných odporúčaní**
- **podporuje evaluácie a hľadá možnosti budovania kapacít pre ostatných**
- **podporuje budovanie vedomostí prostredníctvom meta-evaluácie a poučenia sa**

- **prieskum v EES: kompetencie, certifikácia?**
- **3 úrovne**
- **rámec: ambiciózny / nekompletný**
- **3 oblasti:**
  - **vedomosti - kontext, metódy, nástroje**
  - **prax - kapacity, zručnosti**
  - **prístup a dispozície**

Ďakujem za pozornosť!

Dagmar Gombitová

gombitova@evaluation.sk

www.evalucia.sk

